

นายแพทย์ณรงค์ศักดิ์ อังคะสุวพลา อธิบดีกรมอนามัย ได้นำเสนอแนวคิดในวงเสวนา “พ.ร.บ.สุขภาพฯจะมีน้ำยาจริงหรือ” ซึ่งเป็นกิจกรรมหนึ่งในเวทีขับเคลื่อนและร่วมเรียนรู้กระบวนการจัดทำธรรมนูญสุขภาพ จัดโดยสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ ระหว่างวันที่ 1 – 2 พฤศจิกายน 2550 ณ ห้องประชุมเอสแคป ฮอลล์ อาคารสหประชาชาติ ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพมหานคร (พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 เป็นพ.ร.บ.ที่คนไทยทุกภาคส่วนร่วมกันจัดทำตั้งแต่ปี 2543 และได้ประกาศใช้เป็นกฎหมายเมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2550 รวมเวลาดังกล่าวทั้งสิ้น 7 ปี) ท่านอธิบดีกรมอนามัยมีความเห็นเกี่ยวกับพ.ร.บ. ดังกล่าว ว่า

“...พวกเราทุกคนมีแนวคิด เจตคติ และความมุ่งมั่นที่จะเห็นระบบสุขภาพที่ดีที่ทุกคนเป็นหุ้นส่วนที่มีศักดิ์และศรีเท่าเทียมกัน ในที่นี้ขอพูดตรงๆว่า อย่าเพิ่งไปประเร่งกับสิ่งที่ได้มา 7 ปีเราได้บุญแจ่มดอกหนึ่งทีใจไปสู่ความยุ่งยาก 7 ปีเรากับกลุ่มเฉพาะที่มีความสนใจ มีความเจ็บปวด มีความมุ่งมั่น ทุกคนมีแนวคิดไปในทางเดียวกันทุกอย่างจึงราบรื่น หากเปรียบเป็นมวย เราก็ออกจากมวยวัดมาสู่สนามมวยลุมพินี ต่อแต่นี้กลุ่มที่เข้ามาไม่ใช่กลุ่มที่มีความสนใจร่วม มีเจตคติเหมือนกัน แต่อาจจะป็นกลุ่มที่ต้องปกป้องผลประโยชน์ในประเด็น ในพื้นที่ของเขา แต่ก็แน่นอน ในความหลากหลายนี้ ผมเชื่อในองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงคอยตักเตือนเราตลอดมา พระองค์ทรงใช้คำ 3 คำ คือ รู้เท่า รู้ทัน รู้ทั่ว คือ รู้ไม่พอต้องเข้าใจในสิ่งที่เรารู้ เราพบ เราจะวางแนวทางไปแก้หรือแสวงหาความจริง แล้วค่อยเข้าไปพัฒนา ไปกำหนดเป็นกฎหมาย เป็นยุทธศาสตร์ รู้ เข้าใจ พัฒนา สิ่งนี้จะนำไปสู่การมีน้ำยาของพ.ร.บ. ไม่ใช่ได้กระดาษมา 10 กว่าหน้า อดีต อธิบดีกรมอนามัย นายแพทย์ดำรง บุญยืน พูดเสมอว่า ถ้ากฎหมายเขียนขึ้นมาโดยไม่มีวิญญูณ ไม่สื่อไปถึงประชาชนให้เกิดความรู้ ความเข้าใจและนำไปปฏิบัติ มันก็เป็นเพียงกระดาษเปื้อนหมึก อันนี้ก็คือหลุมพรางหรือกับดักที่สาธารณสุขและพวกเราต้องมาเป็นกำลังใจ เผื่อระวัง ติดตาม ผลักดัน เราจะไปนึกว่ากฎหมายเขียนไว้ว่า ให้มีการเสนอประเด็นผ่านสมัชชาสุขภาพแห่งชาติและขงเข้าสู่ครม. มาตรา 48 เขียนไว้ว่า *ธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติและนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านสุขภาพที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้ว ให้ผูกพันหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องที่จะต้องดำเนินการต่อไปตามอำนาจหน้าที่ของตน* แต่ในความเป็นจริงมีมิติ ครม.เกี่ยวกับสุขภาพจำนวนมากและเราก็ไม่รู้ว่าการไปผูกพันนั้น ถ้าเราไม่มีมาตรการไปเชื่อมประสาน ร่วมสนับสนุน ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้เราแน่ใจว่ามันไม่ใช่เพียงการถ่ายโอนกรอบนโยบายยุทธศาสตร์ไปให้หน่วยงาน แต่ไม่มีการติดตามว่ามีการนำสู่แผนปฏิบัติการและปฏิบัติลงสู่ประชาชนและพื้นที่จริงหรือไม่

ผมคิดว่าหน่วยราชการเห็นด้วยกับการมีพ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติเพราะเป็นเรื่องที่สังคมไทยได้ประโยชน์ ดร.บวรศักดิ์ อุวรรณ เเคยบอกว่าถ้าคิดในหวมวราชการเราต้องปรับเยอะ แต่ถ้าคิดในหวมวประชาชน คิดถึงตัวเรา ครอบครัวเรา พ.ร.บ.นี้เป็นการยกมาตรฐานและสอดคล้องกับสิ่งที่ป็นจริงในสังคมไทย สอดคล้องกับปัญหาในสังคมไทยและสามารถแก้ปัญหาเหล่านั้นได้

ผมขอฝากสมาชิกว่าท่านจะมีมาตรการอย่างไร ไม่ใช่แค่ขง แต่ท่านต้องร่วม ประสาน สนับสนุนให้หน่วยราชการและท้องถิ่นเคลื่อนไหวให้สอดคล้องกับที่ท่านขงไป กรมเองก็ต้องปรับ วิธีการทำงานของกรม งบประมาณถูกตัดออกไปอยู่ตามส่วนต่างๆซึ่งเป็นเรื่องดี การรวมการ ตัดสินใจถูกส่งไปที่ สข. สปสข. สสส. ดังนั้นส่วนราชการเราก็ต้องปฏิบัติตัวของเราว่า การจะ ทำงานได้ดีเราต้องระดมการมีส่วนร่วมของนักวิชาการ ชุมชน ชมรม ถ้าสข.มองกระบวนการนี้ออก สข.ก็เข้าไปร่วมสนับสนุน ตัวอย่างเช่น กรมอนามัยไปทำการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ สข.ก็ เข้ามาช่วย จะเกิดความรู้สึกว่าเป็นเครือข่ายกันอย่างเป็นกัลยาณมิตร และถ้านำไปถึงจุดที่ทำให้ หน่วยราชการและท้องถิ่นมองว่า เส้นทางนี้จะเป็นทางเลือกในการปรับปรุงนโยบายที่เมื่อก่อนเรา เสนอไปแล้วติดขัด เราก็ใช้เส้นทางสข.เพื่อนำเสนอเข้าสมาชิก เป็นธรรมเนียมและเป็นนโยบาย หากสข. ทำให้หน่วยงานต่างๆ เห็นเส้นทางนี้ก็เกิดความแนบแน่นในการทำงานร่วมกัน

สิ่งที่ขอฝากสข. คือ

1. ระวังอย่าไปติดกับดักกรอบงบประมาณที่จะมากำหนดว่าคุณต้องทำงานกี่เรื่อง กี่ครั้ง ซึ่งคุณจะไปเร่งหน่วยราชการให้ทำให้ได้ตามนั้น สร้างความไม่เป็นมิตรให้เกิดขึ้น
2. ต้องชกเป้าใหญ่แต่หวังเป้าเล็ก การชกเป้าใหญ่คือมี พ.ร.บ. ระดับประเทศ มีเส้นทางขงเป็น นโยบายระดับชาติ เส้นทางปฏิบัติสู่ชุมชน แต่การหวังเป้าใหญ่ต้องใช้เวลามาก ยาก แต่ก็ดีเพราะ เป็นร่มใหญ่ แต่ก็อยากให้มีหวังเป้าเล็กด้วย เพราะเป็นประเด็นเฉพาะพื้นที่ คือ ภายใต้มร่มใหญ่เราต้อง มาหาจุดที่สำคัญที่สุดมาเป็นจุดมุ่งเข้าไป ถ้าคิดเช่นนี้จะเกิดแนวคิดในเชิงยุทธศาสตร์ และนำสู่ ความสำเร็จ สอดคล้องกับการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีเงินและทรัพยากร สอดคล้องกับการกระจายอำนาจให้ราชการส่วนภูมิภาคที่ให้จังหวัดตั้งงบเองได้ นี่ก็เป้าเล็ก ถ้า มองแต่ละจังหวัดแต่ละท้องที่ เรามองออกว่าจะทำอะไรได้ จากนั้นมองระดับประเทศว่าเรื่องนี้มีอยู่ ที่ใด เอามารวม สังเคราะห์และกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ผลักดันในภาพรวม เพราะถ้าเราผลักดันจาก บนลงล่างมันไปกลและเราไม่มีงบเพียงพอที่จะทำ

ขอบคุณครับ